

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Quomodo se habeat ad decorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ueretur. Est tamen aliquis motus ueretur
die praeueniens rationem, sicut & ceterarum pas-
suum.

Ad lll. dicendum, quod urecundia non est pars temperantiae quasi intrans essentiam eius, sed quasi dispositio le habens ad ipsam. Vnde & Am- prof. dicit in lib. de offic. quod urecundia iacit pri- ma temperantiae fundamenta, in quantum scilicet pertinet horrorem turpitudinis.

Super Questionem
centesimam quatuor-

QVAESTIO CXLV.

De honestate, in quatuor articulos divisâ.

DEINDE considerandum est de honestate.
Et circa quareuntur quatuor.

- ¶ Primò, Quomodo honestū se habeat ad uirtutem.
- ¶ Secundò, Quomodo se habeat ad decorum.
- ¶ Tertiò, Quomodo se habeat ad utile, & delectabile.
- ¶ Quarto, Vtrum honestia sit pars temperantia.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum honestum sit idem uirtuti.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod honestus non sit idem virtus. Dicit enim * Tulius in sua Rhetor. honestum est quod propter se appetitur. virtus autem non appetitur propter seipsum, sed propter felicitatem. dicit enim Philoso. in i. et Ethic. quod felicitas est primum virtutis et finis. ergo honestus non est idem virtutis.

¶ 2 Præ Secundum * Isidor. honestas dicitur quasi honoris status: sed multis alijs debetur honor quam uirtuti. nam uirtutis proprie debetur laus, ut dicitur in 1. **†** Ethic. ergo honestas non est idem uirtuti.

¶ Præt. Principale uitritus consistit in interiori electione, ut Philosophus dicit in 8. * Ethic. magis uidetur ad exteriorem concordem, secundum illud 1.ad Corint. e, & secundum ordinem fiant in his non est idem uitritus.

is uidetur confistere in exteriori-
dum illud Eccl. 11. Bona & ma-
upertas & honestas; utraq; a Deo
in virtutibus diuitiis non consistit uit-

*s non est idem uirtuti.
Et illud, quod * Tullius dicit in I.
etor. diuidens honestum in qua-
uirtutes, in quas etiam diuiditur
honestum est idem uirtuti.*

*ndū, quod sicut * Isidor. dicit, ho-
si honoris status. unde ex hoc ui-
honestum, quod est honore di-*

A gnum Honor autem, ut * supra dictum est, excellē
tie debetur. Excellētia autem hominis maxime cō
sideratur secundum virtutem, quæ est dispositio
perfecti, ut dicitur in 7. * Physic. Et ideo honestū,
propriè loquendo, in idem refertur cum virtute.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut ^t Philo
sophus dicit in 1. Ethic. corum, que propter se ap-
petuntur, quedam appetuntur solum propter se,
& numquam propter aliud, sicut felicitas quae est
ultimo finis; quedam vero appetuntur & propter
se, inquit habent in seipso aliquam rationem
bonitatis, etiam si nihil aliud boni per ea nobis ac-
cideret, & tamen sunt appetibilia propter aliud, in-
quantum s. perducunt nos in aliquod bonum perfec-
tius. & hoc modo iuritiae sunt pp. se appetenda.

Vnde Tullius dicit in 2. * rhetor. quod quiddā est
quod sua vi nos allicit, & sua dignitate trahit, ut uir-
tus, ueritas, scientia: & hoc sufficit ad rōnē honesti.
Ad 11. discendum, quod cornū quā honoran-

tur prater iuritatem, aliquid est iurite excellen-
tius, scilicet Deus, & beatitudo: & huiusmodi non
sunt nobis per experientiam nota, sicut virtutes, le-
cundum quas quotidie operamur: & ideo virtus
magis sibi vindicat nomen honesti. Alia uero que
sunt infra iuritatem, honoratur in quantum coad-
iuuant ad opera iuritatis, sicut nobilitas, potentia, &
dicitia. Ut enim Philosophus dicit in 4. Eth. hu-
iustmodo honorantur a quibusdam, sed & in iurita-
tem solus bonus est honorandus. Bonus autem est
aliquis in iurite: & ideo iuriti quidem debe-
tur laus secundum quod est appetibilis propter aliud:
honor autem propter appetibilis propter seipsum:
& secundum hoc habet rationem honesti.

D Ad III. dicendum, quod sicut est dictum est, honestus importat debitum honoris. Honor autem est conformatio quodam de excellitia aliquius, ut supra dictum est. Et testimonium autem non profertur nisi de rebus notis. Interior autem electio non innocet nisi homini nisi per exteriorēs actus: & ideo exterior conuersatio habet rationem honesti secundum quod est demonstrativa interioris rei studinis. Et propter hoc radicaliter honestas consistit in interiori electione, significativa autem in exteriori conuersatione.

D Ad IIII. dicendum, quod quia secundum vulgarem

卷之三

Ktrum heterostylum Griseb. quod decomps.

A SECUNDVM sic proceditur. Ver quod honestum non sit idem quod decorum. Res. dicitur. honestum est quod per se appetitur: sed decorum magis respicit conspicuum cui placet. ergo decorum non est idem quod honestum. ¶ Prat. Decor quandam claritatem requirit, quod pertinet ad rem gloriarum: honestum autem respicit honorum. Cum ergo honor, & gloria differant, ut supra dictum est, verum quod etiam honestum differat a decoro. ¶ 3. Prat. Honestum est idem iuritutum, ut supra dictum est: sed aliquis decor contrariatur iuritutum unde dicitur Ezech. 16. Habens fiduciam in pulchritudine tua, fornicata es in nomine tuo. ergo honestum non est idem decoro.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit 1. ad Corint. 12. Quia in honesta sunt nostra, abundantiorē honestatē habet: honesta autē nostra nullius egent.

OVAEST. CXLV.

uocat autem ibi inhonesta, membrā turpia: honesta autem membra pulchra. ergo honestum & decorum idem esse uidetur.

R E S P O N S U M. Dicendum, quod sicut accipi potest ex
verbis * Dionys.4.cap.de diui.nomi.ad rationem
pulchri, siue decori concurrunt & claritas, & debita
proportio. Dicitur. quod Deus dicitur pulcher, si-
c ut vniuersorum consonantia, & claritatis causa.
Vnde pulchritudo corporis in hoc consistit, quod
homo habeat membra corporis bene proportionata
cum quadam debiti coloris claritate. Et simili-
ter pulchritudo spiritualis in hoc consistit, quod
conuersatio hominis, siue actio eius sit bene pro-
portionata secundum spiritualem rationis clarita-
tem. Hoc autem pertinet ad rationem honesti, quod *

**li. 83. quest.
q. 30. pará-
a princ. to. 4**
diximus idem esse tuūrūtī, quā secundum rationē
moderant omnes res humanas. Et ideo honestū
est idem spirituali decori. Vnde * Aug. dicit in lib.
83. q. Honestum voce intelligibilem pulchritudi-
nem, quam spiritualē nos proprie dicimus. Et po-
stea subdit, quōd multa sunt pulchra uisibilia, quā
minus proprie honeste appellantur.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ obiectum mouens appetitum est bonū apprehensum: quod autē in ipsa apprehensione appetitū decorū, accipitur ut cōueniēs, & bonū. & ideo dicit * Dion.4.c. de ditu-
nomi, q̄ omnibus est pulchritur & bonū amabile.
Vnde & ipsum honestū fīm quod habet spiritua-
lem decorum, appetibile redditur. Vnde & * Tul-
lius dicit in 1.de offic.Formam ipsam & tanquam
faciem honesti vides, quae si oculis cerneretur, mi-
rabiles amores, ut ait Plato, excitaret sapientiam.

Ad 11. dicendum, quod sicut ^{et} supra dictum est, gloria est effectus honoris. Ex hoc enim quod ali-
q[ui]s honoratur, uel laudatur, redditur clarus in oculis aliorum : et ideo sicut idem est honorificum & gloriolum, ita eti[am] idem est honestum, & decorum.

gloriolum, tactu lucis et momentu, et decoru.
Ad iiii. dicendum, q̄ obiectio illa procedit de
pulchritudine corporali. Quamuis possit dici q̄ ēt
pp pulchritudinem spiritualē aliquis spiritualiter
fornicatur, in quantum de ipsa honestate superbbit,
Em illud Ezech. 28. Eleuatum est cor tuum in deco
re tuo: Perdidisti sapientiam tuam in decoro tuo.

ARTICVLVS III.

Vtrum honestum differat ab utili, & delectabili.

^{3. q. 5. art. 6} **A**D TERTIVM sic proceditur. Vñ quòd honestū non differat ab utili, & delectabili. Dñ. n. honestū, quod proper te appetitur: sed delectatio proper te appetitur. Ridiculum. vñ querere proper quid aliquis uelit delectari, ut * Philosophus dicit lib. 10. cap. 2. tom. 1.

in 10. Eth. ergo honestum non differt a delectabili.
¶ 2 Prät. Diuitiae sub bono utili continentur. dicit.n. * Tullius in 2. Rhetor. Est aliquid nō propter suam uim & naturam, sed propter fructū & utilita-
tēm, appetere dum quod recipiā est sed diuitiae ha-

lib. tem appetendum, quod pecunia est: sed dimitiæ habent rationem honestatis. dicitur. n. Eccles. 11. Paupertas & honestas, id est, dimitiæ a Deo sunt. & 13. c.

perpetras & trahendas, lucis, aeternitatis &c. &c. &c.
Pondus super fe tollit qui honestior, id est, ditione
se communicat. ergo honestum non differt ab utili.
¶ 3 Prat. * Tullius probat in lib. de offic. quod nichil
potest esse utile, quod non sit honestum: & hoc
idem habetur per * Ambros. in lib. de offic. ergo

SED CONTRA est, quod † Augn. dicit in lib. 83. q.
Honestū dī, quod propter scipsum appetendū est:

ARTIC. III.

RESPON. Dicendum, quod non
in idem subiecto cum utili & de-
tamen differtatione. Dicitur mihi
stum, sicut ^{per} dictum est, in qua-
dam decorum exordinatione
quod est secundum rationem ordi-
narii conuenientis homini. Ven-
raliter conlectatur in fio con-
naturaliter delectatur in honesto.
honestum est naturaliter homini
de operatione virtutis Philolethi
Ethic. Non ⁱⁿ omne delectabilis
potest ^{est} aliquid conuenienter
ⁱⁿ rationem: sed hoc delectabili-
nis rationem, que perficit naturam
virtutis, ^{et} secundum se honestam
sicut ad finem. Ad felicitatem sub-
iecto est honestum, & utile, &
tione differunt. Nam honestus
quod aliquid habet quandam similitudinem
honore propter spiritualiter possumus
stable autem in quantum operatus
autem in quantum referuntur ad aliquid
est delectabile quam utile, & delectabile
utile & honestum est aliquatenus delectabile
convertisse, ut dicitur in secundum

AD PRIMVM ergo dicendum, quod
quod propter se appetitur apparet.
tendit in id quod est conuenienter
bile autem propter se appetitur apparet.

Ad 11. dicendum, quod dimicione honestatis secundum opinionem qui diuitias honorant: uel in qua organice ad actus uirtutum, ut in

AD III. dicendum, quod inter
brosi est dicere, quod nihil per
uere utile, quod repugnat honestat
quod repugnet ultimo fini homini
num est rationem. Quamvis non
secundum quid, respectu aliquo
Non autem intendunt dicere, pro
se consideratum pertinet ad ratio-

ARTICVLUS III

Vtrum honestas debeat posse potest.

AD Quartum sic procedit. Non debet poni pars temperantia, est possibile, quod id respectuvenitum: sed temperata est pars honestatium, in 2.* Rhet. ergo honestas non est pars temperantia. **T**2 Præt. Secundo Eldar: pars illa præcordia facit honesta: fed sibi loqui uideat perflue, deus qui ibi loqui uideat, ad intemperiam quam ad temperatiam honestas non est pars temperantia. **T**3 Præt. Honestum dicit, quod est pars sed iudicii, & fortis maxime honestatia, philosophi. **i.** Rhet. ergo honestas in partia, sed magis ad iustitiam, & fortitudinem. Elazarus distinxit, ut dicit Machabaeus, misericordiam & sanctitatem legibus honestatibus.

RESPO. Dicendū, q̄ sic
nestas est q̄dā spiritualis punitio
opponitur turpe. Opponitūtur
manifestant& ideo ad tempora